Vdekje fashizmit — Liri Popullit

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Poštarina plaćena u gotovu
Taksa postale e pagueme

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija Prishtinë
Rruga Emin Duraku Nr. 28

PAJTIMET
për 1 vit 96 din.
6 muej 48
3 muej 24

Dorëshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori përgjegjës XHELADIN HANA

Vjeti IV Nr. 114 | PRISHTINE, 16 Maj 1948 | Çmimi 2 dinarë

KONGRESI I PARE I BASHKIMIT TE LUFTETARVE TE LUFTES NACJONAL-ÇLIRIMTARE TE SERBIS

ME U A SKJARUE NJERZVE T'ONE SE PUNA PER NDERTIMIN SOCJALIST
asht prove e dashtunis dhe e perkushtimit te tyne ndaj atdheut

— asht nji nga detyret e mdha të Bashkimit te luftetarve —

Me 9 Maj u-mbajt në Beograd Kongresi tuemelues i Bashkimit të luftëtarve të luftes Nacjonal-Çlirimtare të Serbis. Në Kongres muer pjesë nji numër i madh delegatësh nga të gjitha viset e Republikës s'onë Popullore të Serbis.

N'emen të këshillit inisjativ të Bashkimit të luftetarëve, Kongresin e hapi shoku Jovan Veselinov. Mbassi e përshëndeten Kongresin, përfaqsuesit e ndryshem të pushtetit Popullüer, t'organizatave popullore dhe t'Armates së Jugosllavis, shoku Petar Stamboliq, Minister i Qeveris Qendrore, mbajti nji referat, i cili në mes të tjerash tha:

> 1) Me e perforcue dhe zhvillue besimin ne fuqit t'ona, ne fuqit e klases puntore, ne fuqit e katundaris s'onë, inteligjences s'onë, ne pathyeshmenin e Armates s'onë, tue marrë pjesë te gjithanëshme ne realizimin e Planit pesvjeçar dhe tue tregue me vepra fuqin krijonjese te njeriut t'one punjor.
>
> 2) Me e zhvillue dhe thellue patriotizmin e ri te turmave te popullit, i cili ka linde ne luften çlirimtare dhe ne perpjekjet e mdhaja te luftes per rindertimin dhe ndertimin e Vendit t'onë.
>
> 3) Me e zhdavaritë atmosferen e rrezikut te luftes qe duen me e krijue ne Vendin t'one agjentat e huej, skeptiket e paqendrueshem dhe shpirt-vegjel, tue perforcue bashkimin e popullit t'onë dhe tue e zhvillue vigjilancen si ndaj anmiqve te jashtem ashtu edhe ndaj mbeturinave te tyne tatëzeze ne Vendin tone, jane detyrë te Bashkimit te luftetarve.

Referati i shokut Petar Stamboliq

„Na, bijt e popullit serb, luftëtarët e Luftes Nacjonal-Çlirimtare, jemi kryenaltë se në kët luftë e kemi kuptue edhe detyren t'onë ndaj popujve të tjerë vllazen të Jugosllavis; se kemi zhvillue nji luftë të vend sun kundra monarkistave serbë dhe klikave robnuese, të cilat me emnin e popullit serb i shtypshin popujt e tjerë të Jugosllavis edhe këtu e kemi bajtë flamurin e vllaznimit e të bashkimit nëpër mbarë Jugosllavin.

Bashkimi i luftëtarëve të Luftes Nacjonal-Çlirimtare të Serbis duhet t'i ruej dhe t'i zhvillojë këto tradita të Luftes Nacjonal-Çlirimtare dhe frymën luftarake, hovin dhe sakrifikimin e luftes t'a tranzmetojë në mbarë popullin t'onë në luftë për kryemjen e detyrëve që shtrohen sot para nesh. Në Kongresin themelues të Bashkimit të luftëtarëve të Luftes Nacjonal-Çlirimtare, shoku Tito na ka thanë: „Detyra e juej e parë asht që në realizimin e Planit pesvjeçar të jeni në radhët e para, që edhe këtu të tregoni dhe t'a trazmetoni në të gjitha shtresat e popullit punonjës të njajtin entuzjazëm dhe heroizëm që e treguet në luftë për çlirimin e vendit. Detyra e juej asht që të jeni në radhët e para për t'i ruejtë gjithkund traditat t'ona, që t'i rueni fitoret e mdhaja të Luftës Nacjonal-Çlirimtare".

Sikurse gjatë luftes ka qenë provë për patriotizëm-pjesmarrja në Luften Nacjonal Çlirimtare, ashtu edhe sot asht provë e ndergjegjes politike, dashnis ndaj popullit, provë e patriotizmit pjesëmarrja në ndertimin e Vendit. Plani pesvjeçar i realizon ato qellime për të cilat kemi luftue gjatë luftes, ai mandej i zhvillon dhe i siguron frytet e Luftes Nacjonal-Çlirimtare me ndertimin e socjalizmit në Vendin t'onë. Atëherë asht e kjartë se bash ata njerëz që kanë qenë në Luften Nacjonal-Çlirimtare ndodhen edhe sot në radhet e para të luftes për kryemjen e Planit pesvjeçar. Antarët e Bashkimit t'onë ngjallin në luftë për ndertimin e socjalizmit përveç sakrifikimit e përpjekjeve vetmohuese, edhe entuzjazmin e eksperiencen kolosale të fitueme në luftë, pikpamjet ma të gjana dhe besimin në sukses.

Realizimi i Planit pesvjeçar, i cili do t'a kthejë Vendin t'onë nga nji vend i mbrapambetun dhe i pazhvilluem në nji vend të përparuem dhe të begatshëm socjalist, kerkon nga të gjithë ne, nga të gjithë njerëzit punonjës te Vendit t'onë, përpjekje të mdhaja, kerkon mobilizimin e të gjitha fuqive në luftën e përditshme të qëndrueshme kundra vështirësive. Vështirësit rrjedhin nga mbrapambetja ekonomike e Vendit t'onë, nga shkatrrimi i tij gjatë luftes, e gjithashtu nga rezistenca që bajnë mbeturinat kapitaliste. Ata orvaten me pengue ndertimin t'onë me të gjitha mjetet, sepse ky do të thotë likuidimi i çdo mundësije që ata të jetojnë nga çfrytëzimi i turmave punonjëse.

Detyra e jonë, detyra e Bashkimit të luftëtarëve asht që t'iu apin përgjegjen e denjë të gjithë anmiqëve, qe të zgjojnë vigjilancen e mbarë popullit ndaj punës së damshme t'anmiqëve, që t'a zbulojmë punën e tyne trathtare. Asht e nevojshme që t'u tregohet puna e anmiqëve atyne që dehen lehtë nga sukseset dhe fitoret.

Bashkimi i luftëtarëve do t'i drejtojë fuqit e veta në përforcimin e matutjeshem të bashkimit të mishnuem në Frontin popullüer, mandej për zhvillimin e heroizmit në punë, për ngjalljen e besimit në fuqit krijuese të popujve t'onë. Bashkimi i luftëtarëve duhet të jetë nji nga shtyllat e fuqishme të Frontit Popullüer, nji nga inisjatorët dhe nxitësat e të gjitha akcjoneve, që kanë për qellim realizimin e Planit dhe përmirësimin e jetes së turmave punonjëse.

Bashkimi i luftëtarëve do t'i jepë ndihmen ma të madhe Qeveris Qendrore dhe Qeveris së R. P. të Serbis, sepse ato i zbatojnë dishirat dhe qellimet e organizates s'onë.

Asht detyrë e Bashkimit të luftëtarëve qe t'i kushtojnë kujdes të veçantë përforcimit të lidhjeve dhe zhvillimit të dashtunis së popujve ndaj Armates t'onë të Jugosllavis. Bashkimi i luftëtarëve duhet t'i përforcojë kët lidhje e veçanërisht t'a pregatisë rinin për të marrë pjesë n'Armatë. Nuk asht fjala vetem për pregatitjet para-ushtarake të rinis, mbi kujdesin e Bashkimit për rritjen e rinis së fortë e fizikisht të shëndoshë, por edhe për tranzmetimin e frymës heroike t'Armates s'onë. Si detyrë të dytë të Bashkimit t'onë, shoku Tito na e ka shtrue: „Me mbjellë në zemrat e të rijve dhe me zhvillue heroizmin, enthuzjazmin, vetmohimin dhe gatshmenin për sakrifica ma të mdhaja".

Rregulloret e Bashkimit të luftëtarëve kanë si detyrë të veten kujdesin rreth njerezve, pjesëmarrësave të luftes Nacjonal-Çlirimtare ashtu dhe për familjet e tyne".

Puna në kët fushë asht e lehtësueme mjaft me masat e Qeveris qendrore, e cila në kët vit, ka parapa në buxhet për ndihma invalide shumen prej 3 miljardë e 995 miljonë dinarësh si dhe 2 miljardë e 500 miljonë dinarë për ndërtimin e viseve të rrenueme nga lufta. Por kjo nuk do të thotë se janë zgjidhë të gjitha çashtjet. Asht fakt se për arsyena administrative dhe byrokratizmi nuk asht zgjidhë ende çashtja e ndihmës invalide për të gjithë luftëtarët. Duhet vue në dukje se ka edhe aso rastesh që e marrin ndihmen invalide dhe ata që nuk e kanë meritue, e të cilve nuk iu takon në bazë të ligjit. Bashkimi i luftëtarëve do t'i angazhojë të gjitha fuqit e veta për t'a ndihmue pushtetin popullüer për zgjidhjen e drejtë të kësaj çashtjeje. Ky do të përpiqet me i inkuadrue n'ekonomi, si luftëtarët ashtu edhe invalidet, por do të zhvillojë nji luftë të qëndrueshme kundra çfaqjeve të parazitizmit, që po duken aty këtu, kundra çfaqjeve se disa i harrojnë përpjekjet që i ban vendi i jonë dhe nuk duen me iu përveshë punës.

Asht detyrë e Bashkimit të luftëtarëve që - tue e zbatue vijen e Partis Komuniste - të bahet bashkë me të gjitha organizatat e popullit, mprojlësi vigjilant i pamvarsis kombëtare të vendit t'onë. I përbamë nga luftëtarët, të cilët, nën kushtet e vështira t'okupacjonit fashist, u-ngriten në luftë për lirin kombtare dhe për nji jetë ma të mirë t'atdheut të tyne, kuptohet vet-vetiut se Bashkimi i jonë nuk mund të jetë tjetër veçse syu vigjilant i popujve t'onë ndaj politikes skllavruese imperjaliste. Asht gabim me mendue se kjo detyrë kryhet vetem me punën se Bashkimi i luftëtarëve e bashkon në rradhet e veta armaten e shum njerëzve, të gatshëm me mprojtë lirin e atdheut të tyne. Detyra e mprojtjes së pamvarësis s'onë asht e vazhdueshme, e pandërpreme dhe detyrë e përditshme e çdo organizate, e çdo antarit të Bashkimit t'onë. Si dhe në çfar mënyre?

Po sa përfundoi lufta e dytë botnore, imperjalistat amerikanë dhe shërbtoret e tij n'Europë dhe në kontinentet tjerë kanë fillue nji fushatë të tërbueme nxitëse të luftes kundra Bashkimit sovjetik dhe të vendeve të demokracis popullore. Ketë fushatë e kanë shoqnue si akcjonet e tyne diplomatike, përsa i përket rregullimit të marrëdhanjeve të mbas luftes në botë, ashtu edhe akcjonet e tyne ushtarake robnuese në Greqi, Kinë e vende tjera. S'ka dyshim se qellimi i tyne direkt i kësaj fushate ka qenë dhe asht frigësimi i fuqive demokratike anti-imperjaliste dhe marrja e pozicjoneve për realizimin e dominacjonit t'imperjalizmit amerikan në botë.

Mbas Bashkimit Sovjetik si shenj kryesor gjuejtjeje të kësaj fushate nxitëse të luftes, ka qenë dhe asht sot Vendi i jonë Padyshim, kjo gja nuk asht e rastit. Nji varg rrethanash e skjarojnë ket çfaqje.

Mënija e qartë e robnuesve imperjalista ndaj Jugosllavis së re spjegohet, në mes tjerash, me faktin që Vendi i jonë asht shkëputë nga vargojt e mvarësis imperjaliste ma radikalisht se asndonji vend tjetër i demokracis popullore. Kjo asht shkëputë nga kjo mvarësi si në lamen e politikes së jashtme, tue zhvillue nji luftë të denjë anti-imperjaliste në të gjitha çashtjet ne lidhje me paqen demokratike, ashtu dhe në lamen e politikes së mbrendëshme, tue likuidue-në mën rë revolucjonare-pozicjoet politike dhe ekonomike të mvarësis të Jugosllavis së vjetër nga imperjalizmi.

Ndryshej, shokë, nuk ka muejtë me u-ba. Jugosllavija e re, e lindun në zjarmin e luftes çlirimtare dhe të revolucjonit popullüer, nën udhëheqjen e Partis Komuniste, me shokun Tito në krye, nuk ka muejtë dhe nuk mundet me u-zhvillue si vend socjalist pa kushtet e pamvarësis së plotë kombtare.

Garancija e zhvillimit të këtillë asht ne besimin e thellë të të gjithë neve, Partis s'onë, të Frontit Popullüer, rudh heqësis s'one shtetnore, të shokut t'onë Tito dhe të fuqive krijonjëse të popullit t'onë, në besimin e thellë të popullit t'onë, në fuqit e veta krijonëse dhe në begatshmenin e pamasë të Vendit të tij. E ky besim nuk asht i bazuem në çfardo supozimesh ireale por i frymzuem me idenat e mdha të Leninit e të Stalinit, me shembujt heroikë të Bashkimit Sovjëtik, ky besim i joni asht shprehje e thellë e mundësive t'ona të sprovueme gjatë Luftes Nacjonal-Çlirimtare dhe gjatë këtyne disa vjetve të zhvillimit t'onë të lirë shtetnuer nga çlirimi e deri më sot.

Asht e dijtun, se Jugosllavija e këtillë ngjalli dashtunin e të gjithë njerëzve të robnuem e përparimtarë të botes dhe menin e robnuesve imperjalista, të cilve rëximi i planeve të tyne jo vetem që nuk asht n'interesin e tyne por atakon edhe pozitat e tyne në vendet kolonjale, gjysem kolonjale dhe të mvaruna. Prandaj arsyeja e vertetë e fushates nxitëse të luftes kundra Vendit t'onë qendron bash në faktin që imperjalistat amerikanë, anglezë etj. do të dojshin me e pengue dhe me e ba të pamundëshëm ndertimin e Jugosllavis së fortë socjaliste.

(Vazhdon në faqen e dytë)

Organisatat e Frontit Populluer duhet t'apin ndihme te madhe per pregatitjet dhe per sbatimin e perpiket te Rregullores per blemjen e leshit

Zbatimi i përpikët i Rregullores së Qeveris Qendrore mbi blemjen e leshit mvaret nga puna e organeve të pushtetit populluer dhe sipërmarrjeve t'ona kooperative shtetnore. Me punën e drejtë të këtyne do t'i sigurohen industris s'onë sasina të mjaftueshme landesh të para, e në këtë mënyrë edhe furnizimi i populleis me artikuj industrijalë do të bahet ma i drejtë dhe i baraartë. Përveç organeve të përmenduna duhet që edhe organizatat e Frontit të japin ndihmë të madhe si për punet pregatitore ashtu dhe për zbatimin e drejtë të Rregullores për blemjen e leshit. Shoku Dr. Bllagoje Neshkoviq, ne fjalimin e mbajtun me rastin e Kongresit të Dytë të Frontit Populluer të Serbis ka thanë: «Fronti Populluer duhet t'a ndiej vedin pergjegjes edhe per plotsimin e blemjes së detyrueshme t'artikujve që do të caktojë qeveria».

Rregullorja mbi blemjen e leshit do t'u apë prioritete te mdhaja prodhuesve mbasi blemja do të bahet me anën e çmimeve të lidhuna. Ekonomiat shtepijake, kooperativat dhe pronaret e tjerë do të marrin për sasin e leshit të shitun, përveç kundravleftes ne te holla, edhe bonat përkatëse në naltesin e kundravleftes, me të cilët do të muejnë me ble artikuj te ndryshem industrijale me çmime t'unjisueme ma t'ulta. Sasinat e leshit qe u mbeten pranarve ose kooperative mund t'i përdorin lirisht dhe mund t'i shesin me çmimet e lidhuna ase me ndonji mënyre tjeter.

Blemjen e leshit, simbas Rregullores, e udhëheqë Këshilli populluer i rrethit me anen e drejtoris së vet për blemjen e ndryshme. Prandaj, edhe sipermarjet e autorizueme për të krye blemjen në territorin e ndonjë rrethi, duhet t'a koordinojnë punen e vet me drejtorin e blemjeve të rrethit dhe t'u përmbahen udhëzimeve te saja.

Kusht i randësishem për zbatimin e përpiket të Rregullores asht edhe ndamjen e drejte e sasis së leshit per çdo ekonomi shtepijake kooperative e pronë tjetër. Me ket rast këshillat populllore të vendeve duhet të kene parasysh fuqin ekonomike të pronarëve, numrin e pjestareve të familjes, nevojat e ekonomis shtëpijake për bagtin per farë dhe ate te punes etj. Caktimi i leshit në ketë menyre do te jete i drejtë dhe do të sigurojë patjeter suksesin e plotë.

Tue dijtë se edhe kjo masë e Qeveris qendrore ka për qellim përmirësimin e gjendjes ekonomike dhe plotsimin e nevojave të ndryshme te njerëzve punonjes të qytetit e të katundit, dhe se kontribuon mjaft ne ngritjen ma te shpejtë ekonomike të Vendit t'onë organizatat e Frontit duhet te perpiqen sa ma shum per sqarimin e Rregullores dhe t'u apin ndihmë të vazhdueshme organeve të pushtetit dhe atyne të blemjes Ato duhet të përpiqen për sqarimin e drejtë te çdo dispozite të Rregullores dhe të luftojnë vazhdimisht kundra çdo orvajtjeje spekulimi nga ana e elementave të ndryshëm. Ne kete menyre do të sigurohet blemja qind për qind e sasis së paraparme, nuk do te bahen gabime dhe se blemja do te zhvillohet ashtu si duhet.

Krahina e jone do t'i jep industris sasina te mdhaja leshi

Ne Krahinen t'one kane fillue pregatitjet per blemjen e leshit. Jane formue komisionet perkatese prane keshillave te vendeve, te cilat kane ba regjistrimin e dhenve. Tash jane tue e kontrollue edhe nji here regjistrimin e bame, mbassi asht konstatue se disa spekulanta te katundit nga radhet e katundarve te pasun kane tentue me e meshefë numrin e vertete te dhenve te tyne.

Krahina e jone, ku mbahen raca te mira dhenesh si ato te Sharit, dhe bardhoke, do t'i jape industris s'one sasina te mdhaja leshi.

TREGTIJA ME ÇMIMET E LIDHUNA

Organizatat e Frontit jane tue dhane ndihma te mdha per morevajtjen e sistemit te ri te tregtis

Katundaret e Krahines s'one po blejne gjithnji ma teper artikuj industrijal me sistemin e tregtis me çmimet e lidhuna. Bashkimeve kooperative dhe kooperativave te Krahines s'one u jane dorzue deri tash mallna te ndryshem industrijal qe kapin vleften e ma se 43 milion dinare. Pjesa ma e madhe e ketij malli asht shite. Katundaret i kane shite shtetit sasina te mdhaja prodhimesh bujqesore, keshtu qe plani i blemjes se mishit asht realizue, deri me 11 te k. m., me 103%, plani i blemjes se mishit asht tejkalue per 17%. Jasht planit jane ble 75 vagona drithna te bardhe kurse plani i blemjes se groshes asht realizue me 74%.

Ne tregtin me çmimet e lidhuna kane tregue inisiativen ma te madhe organizatat kooperativiste dhe tregtare, te cilat kane ble ma se 85% te te gjitha prodhimeve bujqesore. Rrjeta shtetnore e blemjes nuk i ka tregue ende rezultatet qe pritshin prej saje. Ne vend te sipermarrjeve te blemjes neper rrethe punojne seksionet e blemjes prane magazinave te rrethit e kjo ndikon mjaft ne punen e rrjetes per blemje.

Tue i marre parasyshë detyrat e mdhaja qe qendrojne para tregtis me çmimet e lidhuna jane tue u hapë neper mbare Krahinen dyqane te reja shtetnore dhe kooperative. Vetem gjate muejit prill jane hape neper qytete dhe katunde afer 150 dyqane te reja. Me anen e Kurseve tregtare jane aftsue deri tash afer 560 njerez per tregtin me çmimet e lidhuna.

Veshtiresit qe u çfaqeshin ma parë ne lidhje me transportin jane tue u zhdukë vazhdimisht.

Organizatat e Frontit Populluer po marrin pjese gjithnji ma teper ne tregtin me çmimet e lidhuna dhe po kontribuojne per caktimin dhe per porosin e mallit qi i nevojitet ma teper popullit. Gjithashtu keto po japin ndihmen e tyne te vlefshme edhe persa i perket transportimit te mallit etj.

Kursimet dhe moskujdesija ndaj pasunis se popullit

Deget sindikale të rejonit te keshillit sindikal te rrethit te Prishtines i kanë kushtue kujdesin e duhun kursimit te materjalit nder sipermarrjet ku punojne. Efikasiteti i punes, ne krahasim me vjetin e kaluem, asht permirsue per 12%. Per kater muejt e pare te ketij vjeti, sipermarrja Krahinore e autobusave ka kursye materjal te ndryshem dhe lande djegese me nji vleefte prej 30.669 dinare. Rrobaqepsit e shoqnis «Bashkimi» kanë kursye shtof, me rastin e qepjes se rrobave t'oficereve dhe te nxanesve te shkollës bujqesore, qe kapi vleften 22.490 dinare. Puntoret e fabrikes së tjegullave dhe te tullave ne Prishtine i kane kursye sipermarrjes afer 600.000 dinare, prej shumes 900.000 dinaresh që ka qene per rrafshimin e siperfaqes rreth fabrikes. Sipermarja Krahinore e shtypit dhe e botimeve «Progres» ne Prishtine asht tue i mbledhe rregullisht copat e ndryshme te letrave shkartë, te cilat ma parë hudheshin poshte. Ne ket menyre puntoret e kesaj sipermarrje kane kursye afer 15.000 dinare. Edhe neper sipermarrje tjera bahet nji lufte e vazhdueshme per kursime te ndryshme ne materjal.

Para disa kohe ne Prishtinë jane instalue krojet e ujsjellsit te ri, dhe keshtu Prishtina asht pajise per herë te par me uje te pishem. Por ruejtjes së tyne projeve nuk i asht kushtue kujdesi i duhun. Për dite shifen grumbuj femijsh qe luejnë me keto kroje tue i hape dhe tue i çelë qepat dhe tue e sterpike me uje njeni tjetrin ose kalimtarët. Ne ket menyre shum krojeve u kane humbe qepat e ne disa tjera si b. f. j. n'ate afer shtepis së kultures qepat nuk mund te mbyllen fare. Qytetaret e ndergjegjëshem dhe antaret e organizatave masovike duhet të kujdesohen ma teper dhe t'i pengojne fëmijt dhe njerzit tjere të pa-pune, ne menyre që t'evitohen damet ne keto pasuni të popullit.

Para tri vjetve ne Sllatinen e Madhe asht lanë ne fushe nji kazan avulli i nji maqine fshise. Ky kazan gjindej ma pare prane drejtoris së minjeres »Golesh«, ma vone per shkak te plasjes se gypave që kane muejte me u ndreqe fare lehte, asht lane ne fushë te hapet ku gjindet edhe sot.

Formimi i njisive te punes nga frontistat e rretheve Prizren e Gjakove

Në rrethin e Prizrenit ka fillue akcjoni për formimin e njisive te punes të Frontit Populluer. Deri tash jane formue pesë brigada me 26 kompani. Formimi i këtyne njisive te punës asht ne vazhdim e siper dhe ne bazen vulinetare. Këto njisi te punes ende nuk kanë fillue nga puna. Njisi te veçanta pane jane formue nga gratë e Sreckes dhe ne Dushanove, ku jane inkuadrue 286 femna e 31 shqiptare.

Komandantat e skuadrave, te kompanive dhe te brigadave janë zgjedhë nga vet frontistat. Mirepo, deri tash nuk jane zgjedhë ende zavendes komandantat dhe as udheheqësat e seksjoneve te ndryshme. Nuk jane formue ende njisit e punes ne Lubizhdë, Zhur, Reçan, Serbicë e Eperme dhe Zym. Puna per formimin e njisive te punës nuk asht organizue mire, keshtu qe shum katunde kane mbetë pa u-perfshi ende ne kete akcjon.

Formimi i njisive te punës ne rrethin e Gjakoves asht tue u-zhvillue ne menyrë t'organizueme dhe me mjaft sukses. Deri tash janë formue 51 kompani dhe shumica e tyne kanë fillue nga puna. Me rastin e formimit te njisive te punës po mbahen mbledhje, mitingje solemne, si p.sh. ne Gramaçel, Batushë etj. dhe frontistat po inkuadrohen me shumicë ne dhetëshe, kompani e brigada.

Drejtorinat per ndertimin e shtëpive kooperative ne rrethin e Prizrenit nuk janë tue funksjonue gjithkund njisoj. Drejtorija e keshillit te vendit ne Lubizhdë nuk asht tue i zhvillue punimet simbas obligimeve të marruna persiper, me gjithëse i ka te gjitha mundesit. Keshilli i Frontit populluer i vendit Srecke dallohet ma i miri ne mbarë rrethin e Prizrenit. Ky i zbaton ma së miri te gjitha akcjonet e Frontit, ndertimin e shtëpive kooperative, mbjelljet pranverore etj.

Gjate javes se pyjeve organizatat e Frontit do t'u japin ndihmë te madhe pasunive pyjore per realizimin e detyrave te tyne

Prej datës 9 Maj të këtij vjetit ka fillue të zbatohet akcjoni i javës së punëve pyjore. Punimet e mdhaja përshijnë transportimin e landëve të gatëshme pyjore prej vendit ku janë pre, deri ne vend-zhgarkimet e përkohëshme, përmirësimin dhe aftësimin e rrugëve pyjore, mbledhien e mbeturinave të drunit për t'i ba qymyr etj.

Tue marrë parasysh se këto punime janë kontribut i madh në plotësimin e planeve t'ekonomive pyjore, nga të cilat pak ase shum mvaret realizimi i detyrave të puneve botore, komunikacjonit, industris dhe degëve tjera ekonomike, Fronti Populluer i Serbis ka organizue akcjone të mdhaja pune nëpër të gjitha vendet e ndryshme pyjore. Simbas thirrjes së Kshillit Ekzekutiv të Frontit Populluer të Serbis, Kshilli Krahinuer i Frontit Populluer të Kosmetit organizoi në Krahinën t'onë Javën e pyjeve.

Nëpër vend-punime janë formue kshillat e perbamë nga përfaqësusat e pushtetit populluer dhe organizatave masovike.

Me zbatimin e këtij akcjoni organizatat e Frontit u japin ndihmë të madhe pasunive pyjore në realizimin e detyrave të tyne. Nga ana tjetër sigurohet plotsimi me kohë i detyrave edhe në degët tjera t'ekonomis, të cilave u nevojitet me doemos landa e drunit si p. sh. në punë botore, industri, komanikacjon, minjera e tj.

Në kuadrin e kësaj jave të transportimit të landve pyjore, në rrethin e Ferizajt, mbrenda dy ditve të para janë transportue ma se 90 copë pragje për vija hekurudhore si dhe 111 kubikë dru zjarri. Në këto punë kanë marrë pjesë 83 pendë qe, prej të cilave 61 pendë nga rrethi i Ferizajt e 22 nga rrethi i Lipjanit.

Në rrethin e Pejës punohet në çeljen e rrugave të reja dhe në nderqjen e rrugve të vjetra pyjore, me anën e të cilave do të transportohet landa e gatëshme pyjore. Në hapjen e rrugës në Bjeshkën e Bahinës kanë punue ma se 80 puntorë. 34 puntorë kanë arrijtë me çelë 44 metra rrugë. 22 puntorë kanë ndreqë rrugën e vjetër në nji gjatësi prej 500 metrash. Gjithashtu asht çelë nji kanal, e kështu asht evitue vërshimi i rrugës nga uji i cili e zente rrugën në nji gjatësi prej 650 metrash.

Përveç ksaj janë pastrue disa prroje, me anën e të cilve transportohet landa. Me kët rast janë spastrue 1300 metra prroje dhe janë zhdukë pengsat e ndryshme që e ndalojshin landen. Në mbushjen e rrugës Kuqishtë-Drele dhe në çeljen e kanaleve anash kanë punue 60 pendë qe. Janë transportue 50 kubikë gurë. Vazhdojnë punimet gjithashtu edhe në transportimin e landës nga pylli i Haxhajve.

(Vijon nga faqja e parë)

Besnik dhe thellësisht i sinqertë n'aleancen vllaznore me Bashkimin Sovjetik, tue ndertue dhe tue e thellue miqësin e vet me vendet demokratike, Vendi i jonë ka dhanë nji kontribut të randësishem per përforcimin e kampit demokratik të paqes dhe për forcimin e ndërgjegjes ke turmat e shtypuna mbi fuqin e ketij kampi.

Këtu qeudrojnë shkaqet kryesore të fushates nxitëse të luftes kundra Vendit t'onë. Kundra kësaj fushate na jemi vigjilantë dhe duhet të jemi vigjilantë, por kjo nuk mund të ndikojë në rrugen e zhvillimit e të përparimit t'one. Populli t'onë, i cili prej 1941-1945 ka zhvillue në ket mënyrë luften çlirimtare dhe i cili ka qenë i nënshtruem vuejtjeve t'atilla, peripetive të ndryshme dhe krimeve, nuk mundet me e frigesue kurrgja.

Ma në fund Ministri Stamboliq ka nënvizue këto detyrë të vazhdueshme dhe të perditshme të Bashkimit të luftëtarëve:

1) Me e përforcue dhe zhvillue besimin në fuqit t'ona, në fuqit e klases puntore, në fuqit e katundaris s'onë, inteligjences s'onë, në pathyeshmenin e Armates s'onë tue marrë pjesë të gjithanëshme në realizimin e Planit pesvjeçar dhe tue tregue me vepra fuqin krijonjëse të njeriut t'onë puntor.

2) Me e zhvillue dhe thellue patriozmin e ri të turmave të popullit, i cili ka lindë në luften çlirimtare dhe në përpjekjet e mdhaja te mbas—luftes për rindertimin dhe ndertimin e Vendit t'onë. Me u a skjarue njerëzve t'onë se puna per ndertimin socjalist asht provë e dashtunis dhe e perkushtimit të tyne ndaj atdheut.

3. Me e zhdavaritë atmosferen e rrezikut të luftës që duem me e krijue në Vendin t'onë agjentat e huej, skeptikët, njerëzit e paqëndrueshëm dhe shpirt-vegjël, tue e përforcue bashkimin e popullit t'onë dhe tue e zhvillue vigjilancen si ndaj anmiqëve të jashtëm ashtu edhe ndaj mbeturinave të tyne fatzeze në Vendin t'onë.

Mbas referateve u-zhvillue nji diskusjon i gjanë, ku muer pjesë nji numër i madh delegatësh nga të gjitha viset e R.P. të Serbis, në mes të cilëve edhe delegati i Krahines s'onë shoku Ali Shukriu.

Në mbarim, Kongresi u dergoi telegrame përshëndetse: Kryetarit të Këshillit Kryesuer të Bashkimit të luftëtarëve të Luftes Nacjonal—Çlirimtare të Jugosllavis, Marshalit Josip Broz-Tito dhe Kryetarit të Qeveris të R.P. të Serbis shokut Bllagoje Neshkoviq.

Randesija e ofensives se peste ne historin e luftes nacjonal-çlirimtare te popujve te Jugosllavis

Ofensiva e peste anmike ne pranevere dhe ne vere te vitit 1943 kundra teritorit te çliruem ne Mal te Zi dhe ne Sanxhak ka hye ne historin e luftes Nacjonal—Çlirimtare si epopeja ma e lavdishme e popujve t'one.

Me 15 Maj te ketij vjeti mbushen 5 vjete nga fillimi i kesaj ofensive. Tue i kujtue luftat heroike te partizaneve dhe t'ushtris Nacjonal-Çlirimtare ne kete ofensive, popujt t'one do te shprehin mirenjoftjen e meritueme gjate ketij mueji e gjate gjithe ketij vjeti, ndaj mija, e mija deshmoreve te rame n'ato luftime.

Ofensive e peste ka qene vazhdim i vertete i ofensives se katerte, e cila ka fillue ne kallndorin e vjetit 1943 e kah mbarimi i marsit asht perfundue me mundjen e anmikut ne luginen e Neretfes, ne pjesen e siperme te lumit Vrbas, ne bjeshken Radushe dhe vendet tjera.

Ofensiva e peste asht pregatite shum ma teper sistematikisht dhe ne nji mbrapavije te large. Anmiku ka muejt me e rrethue plotsisht ne pikpamje stratigjike krejte grupimin t'one luftarak dhe mandej me ngadale ka fillue me e ngushtue rrethimin.

Duhej me e shperthye rrethimin shka ishte mjaft veshtire, sepse anmiku, perveç syperjoritetit te madh teknik ka pese edhe syperjoritetin ne njerez. Kundra 20.000 luftetare t'one ishin perqendrue 120.000 gjerman, bullgar, ustash çetnike e italjan. Per drejtimin e shperthimit te rrethimit u-zgjodh vija Magliq Zelengora-Jahorina—Bosna Lindore, si vija taktike ma e lehte. Ne Bosnen lindore atehere gjindeshin bazat t'ona dhe teritori i çliruem, aty mund te gjindej mjaft ushqim per njisit t'ona.

Shperthimi u-ba mjaft veshtire. Leqet e mdhaja te lumejve i pengojshin levizjet e shpejta te njisive te transportimit te plagosunve. Anmiku kishte taktike mjaft me mjeshtri. Ai, ne te vertete gjindej nen mprojtje dhe i kishte zane dredhimet e lumejve si dhe luginat e bjeshkeve kurse njisit t'ona duhet te shperthejshin aty pari. Me gjithe sigurimet e forta, njisit t'ona e çane rrethimin dhe e munden anmikun tue pesue edhe vet humbje te ndieshme, veçanerisht nga aviacjoni anmik.

Magliqi, Sutjeska dhe Zelengora jane permendore madheshtore qe na flasin kjartas mbi perpjekjet dhe luften heroike te popujve t'one.

Mbas çamjes se rrethimit, ne muejin qershuer te vjetit 1943, grupi sulmues vazhdoi me operacjonet ofensive ne Bosnen Lindore dhe shtiroi vendet Han Pjesak Vllasenice, Kladanje, Srebrenice dhe Zvornik. Mbas pushimit te shkurte, pjeset e grupit operativ vazhduen levizjen drejte breg-detit Adriatik e, nji pjese nga deti drejte Sanxhakut dhe Malit te Zi, tue i mbajte ne duert te veta te gjithat bazat e randesishme ne pragun e Serbis. Kjo i ka dhane nxitje te fuqishme per zhvillimin e luftes ma te forte ne Serbi dhe per ngjalljen e kryengritjes ne Maqedoni, shka prap i ka dhane mundesi forcimit te luftes partizane ne Bullgari.

Heroizmi i pashembullt i luftetareve t'one dhe orjentimi i shpejte i kuadrit t'one kumandues i u perballoi veshtiresive qe ishin gadi te pakalueshme. Ofensiva e peste anmike e ka ngrite nalt para mbare botes prestigjin e ushtris s'one te lavdieshme Nacjonal-Çlirimtare ne luftnat e panderpreme gjashte—mujore. Luftetaret, komandantat dhe komisaret politik te divizjoneve te pare, te dyte, te trete, dhe te shtate mandej te brigades se pare te Majevices dhe te brigades se gjashte te Bosnes, e kane plotesue ma se miri detyren e tyne ndaj popullit. Gjate kesaj ofensive kane ardhe prane shtabit kryesuer misjonet e para ushtarake aleate.

Kjo, i dha luftes nji hov edhe ma te madh. Me Armaten t'one te re u-bashkue dhe nji mori luftetaresh te rij. Ushtrija e jone u-rrit mjaft. Mbare vendi ishte ne shej te mobilizimit te fuqive te reja per lufte kundra fashizmit. Teritori i jone i çliruem gjithnji rritej dhe forcohej.

Ofensiva e peste anmike ka qene nji kontribut i madh per forcimin edhe bashkimin ne mes te popujve t'one, per zgjanimin e shpejte dhe forcimin e furishem te levizjes çlirimtare si dhe me vendosjen e lidhjeve te vazhdueshme me aleatet, ne vend te pare me Bashkimin Sovjetik.-

Gajmerim

Per kandidatet e kursit pedagogjik shqiptare

Drejtorati i Arsimit të Keshillit Populluer Krahinuer per Kosovë e Metohi, gjate kësaj vere, do te hape në Prizren nji kurs pedagogjik per shqiptarë.

Në kurs do te marrin pjese per kualifikim te gjthe mesuesët per te cilet jane njoftue me shkresë te veçante seksionet e arsimit. Kursi do të filloje me I korrik e do te mbaroje me 30 shtatuer.

Përveç mesuesve, ne kursin e ulet do të pranohen edhe kandidata te tjerë qe kane keto kondita.

1) Që kane mbushe moshen 17 vjeçare.

2) Që kane kryo ma se pakti dy klasë gjimnaz.

3) Që kane sjellje morale e politike te mira.

4) Që gezojne shendet te plote.

Të gjthe ata qe deshrojne me u-regjistrue ne këtë kurs pedagogjik, duhet t'i paraqesin këtij Drejtorati nji lutje me anen e këshillave popullore te rretheve e te qytetve ku banojnë- jo ma vo ne se deri me 30 Qershuer.

V. F. — L. P.

Nga Drejtorati i Arsimit
Përgjegjesi i Arsimit
Xh. Nimani d. v.

Fiskultura dhe Sporti

STAFETA E TITO-S

Prej çdo Krahine te Vendit t'one, prej çdo katundi, fabrike, vendi e aksioni pune, prej visheve te bjeshkve ma te nalta dhe prej atyne te fushave ma te gjana, prej ishujve te breg-detit t'one, do te niset edhe ne kete vit staf ta e Titos.

Stafeta e ketij viti na gjenë ne vitin e dyte te Planit pesvjeçar, na gjenë ne mes te fitoreve te mdhaja qe popujt t'one puntorë korrin dita dites, ne mes te mija e mija rezultateve te mbrrijtuna, ne ndertimin dhe rregullimin e jetes s'one te re -shoqnis socialiste. Popujt t'one, me anë te stafetes, do t'i dergojne shokut Tito urimet e tyne ma te perzemerta, besimin ma te plotë dhe premtimet per kryemjen e detyrave qe kane marre persiper.

Ne krahinen t'one, Stafeta e Titos do te niset ne shum drejtime. Kryesor-a do te filloi prej Vitomirices per Pejë, Gjakove, Prizren Suhareke, Liplan, Prishtine, Vuçitrnë, Mitrovice, dhe prej kendej do te kaloje ne drejtim te Rashkes. Ne ket drejtim do te mbrrijë dhe Stafeta prej Dragashit, e cila tue kalue neper Zhur do te mbrrijë ne Prizren. Ajo e Rahovec t do te kaloje neper Ostrozub, Dragovolje Orllat Komoran, Fushe-Kosove, tue mbrriite ne Prishtine. Prej Kaçanikut ajo do te kalojë neper Ferizaj, Tankosiq, Pozharan, Radivo ce, Partesh, Gilan, Paralov, Graçanice, Laplaselo, ku mbrrine ne Prishtine. Prej Kamenices shkon ne Gilan, tue u-bashkue me ate te drejtueme per Prishtine. Ajo e Podujevës kalon neper Lluzhan, Besinje, Devet-Jugoviq dhe mbrrine ne Prishtinë. Prej Dobrushe ajo do te kalojë neper Gurakove, Rakosh, Rudnik, Kline e cila do te bashkohet me Stafeten kryesore ne Mitrovice.

Prej Vitomirice Stafeta niset me 21 Maj n'oren 14,42, e cila tue kalue neper vendet e sipershenuame mbrrinë ne Prishtinë me 22 Maj n'oren 18. Ne ket kohë ka me mbrrite edhe stafeta e Gilanit. Prej Prishtine do te niset me 23 Maj n'oren 10.40, e cila do te mbrrijë ne Mitrovicë n'oren 13.20, e qe ne te njajten kohe ka me mbrrite edhe Stafeta e Dobrushes. Prej Mitrovice ajo do te niset n'oren 13.32 ne drejtim te Leposaviqit, e cila do t'i dorzohet fiskulturistave te Rashkes n'oren 15.52.

Skeili vrapues do t'a mbajë Stafeten e Titos per 500 m.vrapim.

Asht nderë e madhe për çdo te ri e te re, per çdo puntuer e puntore, per çdo fiskulturist, që do t'a mbajne Stafeten e Titos, me anë te se cilës do t'i tregojnë prinjësit t'one gjenial se populli i yne puntuer do te mundohet me te gjitha fuqit e veta për kryemjen dhe tejkalimin e Planit t'onë pesvjeçar.

Ekspozite librash ne stacjonet hekurudhore te Mitrovices dhe te Prishtines

Si ne stacjonin hekurudhor të Mitrovices, ashtu edhe ne te Prishtines, u ba nji ekspozite librash nder dy vagona special-shetites mbrriite prej Kroacis. Ekspozita qe mjaft terheqese, mbassi librat ishin radhi e nder vetrina ne forme mjaft estetike, ashtu edhe farnat e bimve industrijale ishin fute nder shishe te vogla, ne syprine te te cilave lexohej emni i secilës fare. Nder libra kish mjaft asosh qe nuk gjinden nder librarit e Krahines s'one, prandaj mjaft vizitues blejshin kesosh. Disa prej vizituesve, tue pa rregullin e madh te kesaj ekspozite, mendojshin per nepunesat e librarive te Frontit ne Krahinen tone, te cilat nuk i kane rregullue deri tash ashtu si duhet librat nder vetrina dhe rafte, si dhe nuk i kane plotesue ato simbas kerkeses se klientave. Ka ngia shpesh here qe lexuesit, tue mos i gjete librat e dishruem nder librarit t'ona jane detyrue me i kerkue prej shokeve ase librarive ne Beograd, Zagreb e gjetiu.

Ne Prishtine, ekspozita qendroi me 11 e 12 t. k. m. Ket e vizituen rreth 3.000 vete: intelektuale, puntore, ushtare e oficere, nxanes te shkollave te mesme etj. Shum prej vizituesave interesoheshin me dij e edhe ma hollesisht per Kroacin, prandaj e blejshin harten gjeografike t'asaj Republike.

NGA REPUBLIKAT
SARAJEVE:

Në Sarajeve asht hape kursi i femnave shqiptare. Ato do te mësojne abetarin e gjuhës shqipe dhe te serbishtes. Pushteti populluer do t'a ndihmojë kursin me te gjitha gjanat çka atij i nevojiten, ne menyrë qe ato te mesohen sa ma mirë. Shtepija e Kultures se rejonit te parë ka organizue dhe do te mbajë disa ligjerata arsimore per kursistet. Në mbarim te kursit shqiptaret qe do te mesojnë, do te marrin pjese edhe ndepër kurset e dijes se përgjithshme. Shum prej tyne, simbas deshirës qe kane, do t'emnohen nepunëse nder sipermarrje ekonomike. Ma t'aftat do te dergohen ndër kurse te ndryeshme profesjonale.

NGA OFENSIVA E PESTE

Kujtime nga luftimet ne Çelebiq dhe Zllatni Bor

Brigada e pare Proletare dhe Brigada e trete Proletare e Krajishkes, u-derguen me urdhnin e shokut Tito ne frontin e veriut me qellim qe te depertojshin drejte Foçes. Duhej me e pengue perparimin e gjermaneve. Dhe shkojshim me nji marsh te furishem e plot perpjekje, pa pushue per 18 ore dhe pa ushqim. Bajshim pushke, mitraloza dhe pasina te mdhaja municjoni, Pajimet luftarake nuk na ishin te randa edhe kur ishim ma te lodhun.

Rrugen e dijshim, kishim kalue neper te edhe kah mbarimi i ofenzives se katert mbas forcimit te Drines. Shoku Zhika tregon shtepin ne te cilen ka bujte para nji mueji.

Ma ne fund e pame Çelebiqin, katund gjysem i rrenuem, ne nji koder. Kur mbrrijtem, komandanti i bataljonit Millan Sharac dhe komisari politik Vojkan Llukiq urdhnuen qe te skajohemi nen peme, ne menyre qe te mos diktohemi nga aviacjoni i anmikut. Pushojme dhe ndigjojme luften qe po zhvillohet atje ma larg.

E muerem vesht definitivisht se atje asht tue luftue brigada e shtate e Majevices kundra gjermanve dhe kundra nji regjimenti te domobranve, se gjermanet kane zane spitalin dhe kolonen e transportit, murtajen e rande dhe luftetaret qe kane qene me kete kolone. Lajmi i rande ishte ky, sepse proletaret nuk lejojne qe te bijen ne duer t'anmikut asnji pushke. Diskusjonin t'one e preu lajmi se Brigada e jone e pare proletare, efektiv i se ciles ishte edhe bataljoni i gjashte i Beogradit, duhet te theje anmikun, t'a çliroje spitalin dhe kolonen transportuese te Brigades se shtate te Majevices.

Mbas nji ore jo te plote pushimi, filluem sulmin. Terreni para nesh ishte shum i tatpjete. Afer pesqind metra ma poshte bante leqe prroni i bjeshkes, mbas te cilit ngrihet nji mal i paskalë. Ne kete mal gjindeshin njisitet gjermane.

Hurra proletare-ushtoi naten nga çdo ane. Kersiten bomba dhe mitraloza. Pak ma vone ndigjohej britma: napoi! kapeni, mos e leshoni! Mbi shoket t'one ishin versule bishat gjermane, te cilet kishin humbe çdo orjentim, nuk ishin ne vehte.

Pak ma vone lufta filloi me u-ndale, rralle ndigjohej ndonji rafal mitralozi. Ishem tue shkue bashke me shokun Munjas dhe Andrija Bogunoviqin lugines se prronit dhe shkapercejshim kufoma te shumta te „Fricve" te vrame. Mbrrijtem prane Komesarit "Brale" i cili na gezoi me lajmin se t'onet kishin çlirue spitalin, kolonen transportuese dhe murtajen e rande te Brigades se Majevices dhe kishin kape kolonen transportuese, murtajen anmike. Anmiku i mundun ishte shpartallue neper mal.

Te nesermen, me 23 maj 1943, kuzhinjeret na pregaditen gjelle te mirë me oriz qe ia kishim zane anmikut. Gjate kohes qe ishim tue hanger buke hasi ne nji oficjer domobran. Mujshim me e vra fare lehte, por e ndoqem plot nji ore per t'a kape te gjalle. Ai na tha se ne kete sektor merr pjese edhe nji regjiment gjuejtes i domobranve, i cili asht shpartallue ne kete lufte dhe se mbeturinat e tij kane hike ne drejtim te Zllatni Borit.

Bataljoni i gjashte i Beogradit i Brigades se pare proletere vazhdoi me i ndjeke gjermanet dhe domobranet ne drejtim te Zllatni Borit. I ndiqshim hap per hap. Mprojtja e anmikut gjate rruges ishte e parandesishme. Por ne Zllatni Bor anmiku muejti me organizue nji rezistence ma te forte. Vet tereni sikur t'ishte i krijuem per lufte: kodra te nalta me plot pyje e, ne maje ledina te gjana Ne Zllatni Bor u-zhvillue nji lufte per jete a vdekje. Gjermanet, ustashet dhe domobranet kishin afer njizet topa dhe shum murtaja E skuadriljet prej gjashte, nande deri 12 avjona leshojshin mbi ne nji breshen bombash dhe plumbash. Artilerija dhe murtajet e anmikut e kishin rrotullue token para nesh.

Nga ana e jone sulmonte Brigada e pare proletare, Brigada e trete proletare e Krajishkes dhe disa njisi te tjera. Ne nji distance prej 100-200 metrash zhvillohej lufta gjoks per gjoks.

Me kujtohet vetem nji nga ditet e vazhdimit te kesaj lufte, Ishim larg anmikut vetem 100 metra. Na ndante vetem nji koder e lame. Çdo shok i joni mbante gjishtin ne kambzen e pushkes dhe ndiqte levizjen e gjermanve. Po te le Iste gjermani me krye ose me dore, do te qellohej. Edhe na ishim barkaz mbi toke. Toka ishte shpetim. Nuk mujshim as fisheket me ia dhane njeni tjetrit, sepse gjermanet na gjuejshin vazhdimisht. Avjacjoni gjerman sillej mbi krye t'one, por nuk guxonte as me na bombardue as me na mitralue, ne menyre qe te mos i qellonte te vetet. Me kujtohet se si i manevroi me mjeshtri ate dite komandanti i jone Millan Sharac avjonat gjermane. Gjermanet gjuejshin raketa ne drejtim t'one, tue i tregue avjacjonit vendin se ku te gjuente. Komandanti i jone u jepte shenje gjuejtjeje, me te njejtat raketa, mbrapa rreshtave t'ona pushkatare. Pilotet e mashtruem te Firerit hudhen per plot nji ore bomba te randa dhe i mitraluen gropat e thella mbas nesh.

Ma ne fund duhej ba sulmi dhe me e shduke anmikun, i cili ishte ra para nesh, i kishte zgerdhi dhambet dhe ngule turijt ne dhe, tue mos pase guxim me na sulmue.

U-ndigjuen fishkllimat e bilbilave, perseri jehoi britma: Urra proletare! Para nesh sulmoi komandanti Niqifiroviq. E preu mitralozi 15 metra para hendekut gjerman. Per brij tij ra edhe i riu hero Kreziq, mitraljer i njoftun i Bataljonit te gjashte te Beogradit, Rane edhe shum shoke te tjere.

Por detyra u-krye, anmiku u-perzue, dhe i la tridhet viktima te ndyeta.

Kjo ka qene nji nga ditet e shumta te lavdishme, nji epizode e vogel e luftes s'one mbinjerezore n'ofensiven e Peste.

Nga situata nderkombtare

Marredhanjet Sovjeto-Amerikane

Deklarata e Molotovit ne lidhje me deklaraten e ambasadorit amerikan ne Moske

Me 4 maj ambasadori i Shteteve të Bashkueme t'Amerikës z. Smit, i hani nji vizitë Ministrit të Punëve të Jashtme të BRSS Molotov, dhe n'emën të qeveris së SH. B. A i dorzoi nji deklaratë në lidhje me gjndjen e tanishme të marrëdhanjevet sovjeto-amerikane. Në deklaraten në fjalë qeverija e SH. B. A. shprehë deshiren që kto marrëdhanje të përmirësohen dhe proponon që të shqyrtohen dhe të rregullohen mosmarrëveshtjet që janë në mes të dyja Vendeve. Në deklaraten e z. Smit thuhet së shkaku i gjendjes së tashme të paknaqshme të marrëdhanjeve sovjeto-amerikane dhe tensjonit në situaten ndërkombtare asht politika e BRSS n' Europën Lindore dhe influenca që ushtron gjithnji ma tepër Bashkimi Sovjetik ndër ato vende, qëndrimi i qeveris Sovjetike në çashtjen e „programit të rindertimit t'Europës" etj.

Në lidhje me ktë, me 9 maj, Ministri i Punëve të Jashtme të BRSS, n'emen të qeveris sovjetike, i dorzoi ambasadorit të SH. B. A., z. Smit, kët deklaratë:

"Qeverija Sovjetike u-njoft me deklaraten e ambasadorit te SH. B. A. z. Smit, te dhanun me kater maj ne lidhje me situaten e sotshme te marredhanjeve Sovjeto-Amerikane. Qeverija Sovjetike çfaqe qendrimin e saje pozitiv ndaj deshires se qeveris se SH. B. A. te shprehun ne deklarate-qe kto marredhanje te permiresohen, dhe ne pajtim me propozimin, te filloje per kete qellim shqyrtimin dhe rregullimin e mosmarreveshtjeve qe egzistojne ne mes t'one.

Qeverija Sovjetike e quen per te nevojshme me deklarue njikohesisht se nuk mund te pajtohet me qeverin e SH. B. A. qe thote se shkaku i gjendjes se sotshme te paknaqeshme te marredhanjeve Sovjeto-Amerikane dhe situates nderkombtare te kaperthyeme asht politika e BRSS-it n'Europen Lindore dhe influenca e perforcueme e Bashkimit Sovjetik n'ato vende. Persa u perket marredhanjeve qe egzistojne ne mes te Bashkimit Sovjetik dhe vendeve qe kufizohen me te, si edhe me vendet e tjera t'Europes Qeverija Sovjetike mundet me konstatue me knaqesi se keto marredhanje jane permiresue mjaft mbas luftes.

Sikurse dihet, kjo e ka gjetë tateve te miqesis dhe te ndihmes shprehjen e vet ne lidhjen e traktateve reciproke ne mes te Bashkimit Sovjetik dhe te ketyne vendeve, traktate te cilat jane lidhe kryekput kundra perseritjes s'agresjonit nga ana e Gjermanis ase aleatve te saj eventuale, dhe qe, me gjithe deklaraten e ambasadorit te SH. B. A. ne Moske z. Smit, nuk permbajne kurrfare klauzulash sekrete. Per lidhjen e ketyne traktateve jane t'interesue me veçanerisht vendet e permenduna, neper te cilat ka kalue agresjoni gjerman. Dihet se edhe Shtetet e Bashkueme t'Amerikes jane tue e zbatue perforcimin e marredhanjeve te tyne me vendet kufitare, si p. sh. me Kanadan, Meksikun, e gjithashtu edhe me vendet e tjera t'Amerikes, shka asht fare e kuptueshme. Po keshtu asht e kuptueshme qe edhe Bashkimi Sovjetik e zbaton politiken e perforcimit te marredhanjeve te veta me shtetet kufitare dhe me vendet tjera t'Europes, Politiken e perforcimit te marredhanjeve miqesore me keto vende europjane, Bashkimi Sovjetik do t'a zbatoje edhe ne t'ardhmen.

Ne deklaraten e qeveris se SH. B. A. thuhet se disa masa te politikes se jashtme te Shteteve te Bashkueme t'Amerikes ne vendet e tjera, e qe shkaktojne mosknaqesin e Bashkimit Sovjetik, spjegohen me influencen e pamase te Bashkimit Sovjetik ne punet e mbrendeshme te ketyne vendeve. Qeverija Sovjetike s'mund te pajtohet me spjegime te tilla. Persa u perket vendeve t'Europes lindore, per te cilat flitet me kete rast, ke ato, siç dihet, jane ba ndryshime serjoze mbas luftes e qe jane mjet per mprojtjen e paqes nga ce Inet, dhe ne ket menyre ato i kane krijue kushtet e favorshme per zhvillimin e marredhanjeve miqesore me BRSS. Do t'ishte krejtesishte padrejte me i spjegue kto ndryshime demokratike si rezultat te perzimjes se Bashkimit Sovjetik ne punet e mbrendeshme te ketyne vendeve.

Kjo do te thoshte me e harrue faktin e sigurte se kto ndryshime jane rezultat natyral i fitoreve te fuqive demokratike mbi naizmin dhe fashizmin, dhe popujt e Europes lindore i shiqojne keto ndryshime si garanci kundra rrezikut te luftes se re. Ne lidhje me kete asht plotisisht e kuptueshme spikatja e komunistave ne pozita udheheqese, mbassi popujt e ketyne vendeve e dijne se komunistat jane luftetaret ma te denje kundra luftes se re.

Kurkush nuk ka te drejte me mohue se zbatimi i ndryshimit demokratik asht pune e mbrendeshme e çdo shteti. Mirepo, nga deklarata e SH. B. A. rrjedhe se ajo i permbahet nji botkuptimi tjeter dhe e lejon vehten me u-perzie ne punet e mbrendeshme, shka s'mundet me kalue pa e nxi'e vreitjen serioze te Bashkimit Sovjetik. Ngjarjet ne Greqi s'jane shembulli vitmuem i perzientjes se ketille ne punet e mbrendeshme te shteteve te tjera. Gjendjen e sotshme te paknaqeshme te marredhanjeve Sovjeto-Amerikane, qeverija e SH. B. A. e spjegon po ashtu si qendrimin e Qeveris Sovjetike ne lidhje me t'ashtuquejtunin program te rindertimit t'Europes. Mirepo, asht e kjarte si drita e diellit se sikur çashtja e rindertimit ekonomik te vendeve europjane t'ishte shtrue jo ashtu siç asht ba ne programin e permendun, por ne baze te kushteve normale te bashkepunimit ekonomik nderkombetar ne kuadrin e organizates se kombeve te bashkueme, dhe me respektin e detyrshem te te drejtave nacjonale dhe te sovranitetit te shteteve, atehere nuk do te kishte shka qe per qendirmin negativ te BRSS ndaj programit te rindertimit europjan. Kjo aq ma pare, se Bashkimi Sovjetik, si vend qe asht damtue ma se shumti ne lufte, asht i interesuem shum per zhvillimin e bashkepunimit ekonomik nderkombetar te mbas-luftes.

Ne lidhje me ket, Qeverija Sovjetike e quen per te nevojshme me deklarue se gjendja e sotshme e paknaqeshme e marredhanjeve Sovjeto-Amerikane dhe kaperthyemja ne situaten nderkombetare rrjedhin si rezultat i politikes se Shteteve te Bashkueme t'Amerikes ne kohen e fundit. Krijimin e situates se ketille te kaperthyeme, e ndihmojne, ne rend te pare hapat e atille te qeveris se Sh. B. A. siç asht zgjanimi gjithnji ma i forte i rrjetes se bazave luftarake detare dhe ajrore neper te gjitha pjeset e botes tue i llogaritë ketu edhe vendet qe kufizohen me BRSS, me te cilin rast shtypi dhe shum radjo stacjone zyrtare te Sh. B. A. deklarojne haptaz se nderimi i ketyne bazave ka per qellim rrethimin e BRSS.

Masat e ketilla s'mund te spjegohen me interesat e vetmprojtjes. Gjithashtu, s'mund te lehet anash fakti se atmosfera e sotshme e marredhanjeve nderkombetare helmohet me cenime te gjithllojshme te luftes se drejtueme kundra BRSS, qe rrjedhin nga disa qarqe, te cilat jane te lidhuna ngushte me qeverin e SH. B. A. Ne kundershtim me kete, Qeverija Sovjetike zhvillon nji politike te denje paqedashese ndaj Sh. B. A. dhe ndaj shteteve te tjera, nuk nderton baza luftarake ne vendet e tjera dhe nuk lejon kurrfare kercnimesh kundra askujt.

Ne keto ditet e fundit asht formue nji aleance ushtarake e vendeve te prendimit ku kane hye Britanija e Madhe, Franca, Belgjika, Hollanda dhe Luksemburgu. Te gjitha traktatet mbi ndihmen reciproke qe i ka lidhe Bashkimi Sovjetik me vendet e Europes lindore si dhe me Anglin dhe Francen, kane per qellim mos me e lejue agresjonin e ri gjerman dhe nuk jane te drejtuem kundra asnji qeverije aleate, kurse aleanca ushtarake e formueme tash se voni ne mes te pese shteteve prendimore, siç shifet nga vet traktati, ka parasyshe jo vetem Gjermanin, por ne te njajten mase mund te drejtohet edhe kundra atyne shteteve qe kane qene aleate ne luften e Dyte Botnore. Ne mbare shtypin Britanik, Francez e Amerikan flitet haptazi se kjo aleance asht e drejtueme kundra BRSS. Me kete rast s'mund te harrohet fakti se lidhja e aleances se permendun ushtarake ka mueite me u-ba vetem nen patronazhin e qeveris se Sh. B. A. Asht e kjarte se pakti ushtarak i pese shteteve nuk mund te shiqohet si pakt vetmprojtjeje.

Karakteri anmiqsuer i politikes se qeveris se Sh. B. A. ndaj Bashkimit Sovjetik çfaqet edhe ne lamen e tregtis Sovjeto-Amerikane. Ne baze te traktatit te tregtis te lidhun ne mes te dy shteteve t'ona, qeverija e Sh. B. A. nuk mundet me aplikue, me rastin e eksportimit te mallit nag Sh. B.A ne Bashkimin Sovjetik, kurrfare taksash ma te randa dhe as kurrfare formalitetesh te tjera nga ato qe i aplikon ndaj çdo shtetit te trete. Kurse politika qe e zhvillon tash qeverija e Sh. B. A. e harron ket obligim te kontraktuem te Shteteve te Bashkueme t'Amerikes, dhe asht ne kundershtim te plote me traktatin Sovjeto-Amerikan te tregtis, tue zbatue diskriminacjonin ndaj BRSS, tue mos e marre parasyshe ate qe Bashkimi Sovjetik i plotson me nderdgjegje obligimet e veta te traktatit te permendun. Per kete shkak zvoglohet importimi i mallit amerikan ne BRSS, me gjithe se Bashkimi Sovjetik i ka pague avancen, ose bile e ka krye ne ta esi page e. Pra keshtu u-sjelle dame edhe firmave perkatese amerikane.

Padurushmenija e situates se ketille asht kryekput e kjarte. Sot Qeverija e Sh. B. A. deklaron se Shtetet e Bashkueme t'Amerikes nuk kane kurrfare qellimesh anmiqsore dhe agresive ndaj Bashkimit Sovjetik dhe shprehe besimin ne mundesin e gjetjes se rruges per vendosjen e marredhanjeve te mira dhe te kuptueshme ne mes te dy vendeve, bashke me zbritjen efikase te kaperthyemjes ne marredhanjet nderkombetare, dhe shpreh gatshmenin e vet per ta realizue ate fare stabilizimi te gjendjes ne bote qe do t'i pergjigjej edhe interesave te sigurimit te popullit sovjetik.

Qeverija Sovjetike mundet vetem me e pershendete kete deklarate te Qeveris se Sh. B. A., sepse, siç dihet, ajo gjithmone ka zbatue politiken e paqes dhe te bashkepunimit ne marredhanjet ndaj Sh. B. A., politike e cila ka pase gjithmone pranimin unanim dhe mbeshtetjen e popujve te BRSS. Qeverija e BRSS deklaron se ajo ka per qellim edhe ne t'ardhmen me e zhvillue te njejten politike me plot besniki. Qeverija Sovjetike shpreh gjithashtu besimin ne mundesin se do te gjince menyra qe te zhduken mosmarreveshtjet qe ekzistojne dhe ne mes te vendeve t'ona te vendosen marredhanje te mira, qe do t'u pergjigjen si inte esave te popujve t'one ashtu edhe çashtjes se perforcimit te paqes se pergjithshme.

Z. Smit premtoi se do t'ia paraqese Qeveris se SH. B. A. deklaraten e Qeveris Sovjetike.

Nga situata ne Greqi

Ofensiva prandverore e fuqive monarko fashiste ne Rumeli (Greqija qendrore) ashi krye sikurse ofensivat e tjera te tyne. Ne fillim, ne komunikaten e Shtabit Kryesuer t'Athines thuhej se i kanë pengue operacjonet ne Rumeli bora dhe koha e keqe, ne komunikatat e tjera monarko-fashistat thoishin se nji pjese e trupave te tyne furnizohet me anen e aviacionit, qe po te perkthehet ne gjuhen e njerezve, don te thote se jane te rrethuem. Ma ne fund, ata kane shpalle se operacjonet ne Rumeli po perfundohen, edhe se giandarmerija do t'a spastroje ket krahine nga banditet, te cilet jane siruke ne pjeset e bieshkeve te pakalueshme. Ate, pra, çka nuk ka mueite me e ba ushtrija e rregullte prej ma se 30 000 njerzish, tanksat, artileria dhe aviacioni, do t'a kryejnë tash nijsite e giandarmeris.

Ne Poloponez me qinda kilometra ne jug, niisite e Armates demokratike kane depertue ne periferin e Patrasit (qyteti ma i madh ne Peloponez) dhe kane marre qytetin e vogel Vamvakosi. Rrugët kryesore te kesaj krahine gjinden nen kontrollin e njeisive t'Armates domobratike.

Prej 29 fruer deri me 23 prill, ushtrija monarko-fashiste ka pase 2.600 te vdekun, ne mes te cilve dhe nji gjeneral; tre kolonela, dhe tre majora dhe 158 oficera te tjere, 2520 te plagosun dhe 989 te zanun robe, prej te cilve 14 oficera.

Shefi i misionit amerikan i „ndihmes" Greqis, Grisfold, ase sikurse e quen populli grek gaulajteri Grisvold, i asht perveshe nji punes se kote qe para opinionit publik botnuer, e veçanerisht para atij amerikan, — i cili asht i pezmatuem nga roli i Amerikes dhe nga gjendja qe e kane krijue atje pushtet-mbajesat e tij — t'a tregoje Greqin ndryshej se ç'asht ne realitet. Ne ket letren e vet te dyte, te cilen e ka botue „Nujorg Herald Tribiun" ne mes te tjerash Grisvoldi thote se Greqija nuk asht shtet policuer, por shembull demokracie dhe lirie.

Mirepo, terori monarkofashist, burgimet, llogoret ne ishujt e vetmuem, gjyqet speciale ushtarake, gjykimet e perditshme per vdekje mbi patriotet greke, tregojne se si duket ky „shembull" i demokracis se Grisvoldit

Prej qershorit te vjetit 1948 gjyqet speciale ushtarake ne Greqi kane denue per vdekje 1000 patriot, te cilet jane pushkatue. Prej asaj kohe, organet e shtetit monarko fashist dhe bandat e bashkpuntoreve te ndryshem nazist ne menyre shtazarake, kane vra afer 10 000 gra, femij e pleq. Ne burgjet monarko — fashiste ndodhen afer 25.000 patriote e, n'ishujt e vetmuem dhe fushat hitlerjane te perqendrimit afer 45.000. Vetem n'ishullin Makronisi ndodhen 18.000 ushtare dhe oficera t'internuem.

Provokimet e monarkofashistave greke ne kufinin Shqiptar

Agjensija telegrafike shqiptare njofton:

Me datën 9 Maj n'orën 16.30 ushtarët monarko-fashista grekë kanë hapë zjarre artilerije nga katundi grek Kerasove në drejtim të teritorit shqiptar. Pesë granata janë shprazë drejt gurëve kufijtarë 41-42 në sektorin e katundit Koshavicë; këto kanë plasë nfizet metra thellë në teritorin shqiptar. Të nesërmen n ora 8 ushtarët monarko-fashista grekë përsëri kanë shprazë 6 granata artilerije nga katundi grek Kadianje drejt gurve kufijtarë 41-42 në katundin Gashovicë. Granatat kanë plasë 150 metra mbrenda kufinit shqiptar, në të njajtin sektor. Njikohësisht ushtaret grekë kanë hjedhë në teritorin shqiptar 21 predha mortaje, të cilat kanë plasë mbrenda kufinit, po në kët sektor.

Ekspozeja e Kryetarit te Qeveris shqiptare Enver Hoxha ne Kuvendin Popullor

Në mbledhjen e Kuvendit popullor të Republikes popullore të Shqipnis, me 12 maj gjeneral-kolonel Enver Hoxha, kryetari i qeveris shqiptare, mbajti nji ekspoze, në të cilin paraqiti rezultatet e mbrrijtuna gjatë tremuejshit të parë të Planit shtetnuer.

Mbasi foli mbi randesin e legjislatures së re, i hodhi nji veshtrim situa ës së jashtme dhe theksoi perpjekjet e Bashkimit Sovjetik dhe vendeve te demokracis popullore drejt ndërtimit të paqës së qindrueshme demokratike në botë.

Botim i Këshillit Krahinor të Frontit popullor: Shtypshkroja Krahinore «PROGRES»
Pajtimet në fletore i pranon: Administrata dhe ekspedicioni.